Aczél Dóra

Élménypedagógiai online tábor karantén idején

háttér

Az élményalapú oktatás iránt elkötelezett civilszervezetünk, a *Grund School* munkatársaiként hiszünk abban, hogy egyes, az oktatással kapcsolatos berögződések felülírhatóak. Első és legfontosabb alapelvünk, hogy nem a tanítás a fő szempont, hanem a tanulás. És ezt a szempontot az élménypedagógia alapjaira építjük. Hiszünk abban is, hogy a tanulási folyamat nem csak a diák/tanuló kizárólagossága, hanem a folyamatból mindenki kap, aki ennek a részese, ki-ki a maga nyitottsága és szubjektív szemlélete szerint (család/szülők, oktatásszervezők).

A Grund School az iskolák lezárására és az otthonoktatásra úgy reagált, hogy szervezett egy online nappali tábort 7–11 éves gyerekeknek a húsvéti ünnepeket megelőző nagyhéten. A táborban 24 gyerek vett részt, néha a szülőket is (legalábbis a kezüket) látni lehetett a képernyőn. A szervezőcsapatot hat fő alkotta, melyből volt, aki csak megfigyelt, volt, aki programot tartott. Öt teljesen külsős programtartó csatlakozott be az online táborba.

élménypedagógia – a módszer

Az élménypedagógia módszerét egyetlen kicsi infografikában le lehet rajzolni, és épp ezért könnyen „bemagolhatók" a kulcsszavai. De ahhoz, hogy a kulcsszavakat tartalommal töltsük meg, rengeteget kell gyakorolni. A módszer Amerikából érkezett hozzánk, így aztán nagyon pragmatikus. Úgy is hívják angolszász területen, hogy *learning by doing,* magyarul még tapasztalati tanulásnak is nevezzük. Beszédes a neve.

Kép forrása: http://www.borosandras.hu/oldalak/taptanreszlet.html

Az alap tehát a tapasztalás, azaz – ha a pedagógia nyelvén beszélünk – a tanuló bevonása a konkrét megtapasztalás folyamatába, annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy „a tűzhöz közel kerüljön", szubjektív kapcsolat alakuljon ki a tanuló és a történés között. A tapasztalás önmagában nem pedagógia, a következő lépések teszik azzá: a reflexió, a tanulságok megfogalmazása és az akciónak is nevezett újratervezés, vagyis a tanulságok beépítése a következő tapasztalási folyamatba. A reflexió a tapasztalásról történő verbalizálás. Itt nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a szubjektív megélések *szóban* történő megfogalmazására kell teret adni. A tanulságot egyénenként vagy csoportosan vonjuk le, ennek is nagyon fontos verbalitást vagy vizualitást adni. Mert erre épülve tudunk egy újabb akcióba lépni, azaz stratégiát felállítani egy következő tapasztaláshoz. És újrakezdődik a körforgás.

adaptáció

Az élménypedagógiában a legfontosabb motor az adaptáció, azaz az épp „leadni" kívánt anyagot le kell fordítani annak a közegnek a nyelvére, amelyben épp operálunk. Adaptálni kell a használt eszközöket is, az (online) élménypedagógiából így lesz a tipikusan fából vaskarika szemlélet. Adaptálni kell továbbá két nagyon fontos tanulási szintet, összhangba kell hozni, hogy párhuzamosan tudjanak működni: a *tanulói szintet*, ahogy a gyerekeknek tanítunk, és a kollegiális szintet, azaz a szervezeti, *szervezői szintet.* Ez az a közeg, amelyben a tanulásszervezőknek élménypedagógiai módszerekkel ugyanúgy tanulási lehetőséget biztosítunk, mint a gyerekeknek. Az élmény alapú oktatás tehát nem csak a gyerekek felé kell működjön, hanem a szervezői szintre is fel kell emelni, hiszen a tanár/tanító/oktató csak akkor tud hiteles lenni a módszerben, ha valóban ő is tapasztalja a módszert magát. Az adaptáció mint oktatási készség kialakítása azért is nélkülözhetetlen, mert mindenki számára mást jelent a tapasztalás és az élmény maga.

beszéljünk onlájnul

Mit csinál a karantén beálltával egy tanulást támogató egyesület, amelynek ennyire személyes és gyakorlati a pedagógiai megközelítése? Először is: adaptál, azaz eldönti, hogy az élménypedagógia virtuális térbe való helyezése csupán eszköz lesz, és semmiképp nem célja a tanulási folyamatnak. És úgy építi fel a tevékenységeit, hogy az élmény alapú oktatás alapelveit tiszteletben tartsa.

Így történt, hogy a Grund School mögött gondolkodó és játszó felnőttekkel nem egészen két hét alatt építettünk fel egy olyan 4 napos programot, mely a személyes tavaszi táborunk újragondolása volt.

meghatároztuk a célt

Ez nem az élménypedagógia specifikuma. Ezt minden programszervezőnek meg kell határozni, mielőtt nekikezd szervezni. Ebben az esetben a cél az volt, hogy egy tábor-

hangulatú közeget hozzunk létre, melyben amellett, hogy izgalmas programok várják a gyerekeket, képes a csapatot felépíteni és csoportdinamikát kreálni.

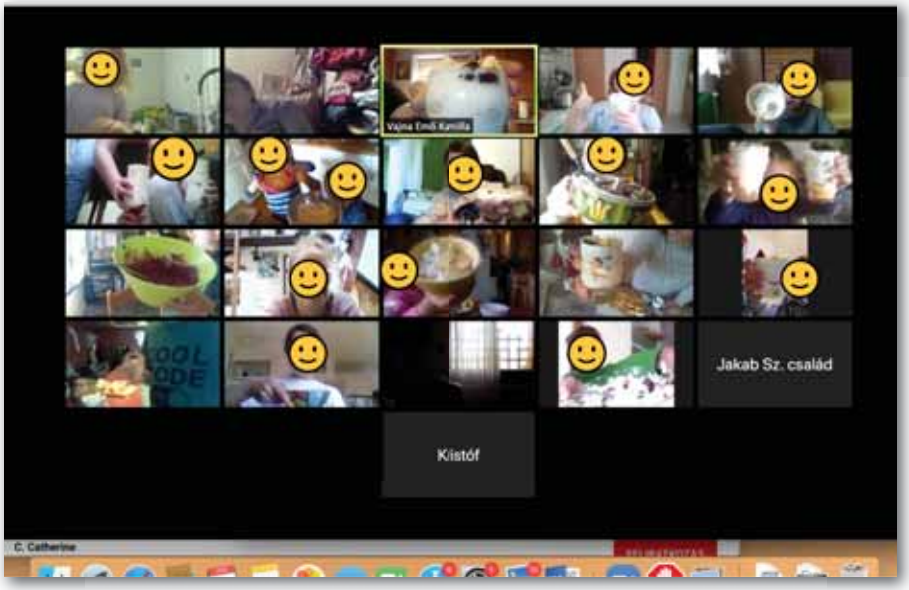

Online főzés

Programot raktunk össze

Gondolkodós, szaladgálós, beszélgetős, csendes, kiscsoportos, nagycsoportos, billentyűzeten pötyögős, ollóval-ragasztóval bütykölős – legyen minél változatosabb, hogy a csendesebb és a mocorgósabb gyerekek is megtalálják a maguknak valót. A programok hosszúságára jobban kell figyelni most, mert ha egy gyerek megunja, akkor könnyen feláll a képernyő elől – elveszítjük. Ha túl rövid, akkor meg egy tevékenység nem tud lezáródni rendesen.

A programok összeállításában nagyon fontos szempont volt, hogy olyan kellékeket használjunk, amelyek a gyerekek otthonaiban fellelhetőek. Izgalmas így egy zeneprogramot, főzést vagy kézműves foglalkozást tartani. A kelléklistát hajszálpontos részletességgel kapták meg előzetesen a szülők, hogy mindent készítsenek elő, a program alatt ne kelljen eszközök után rohangálni. A programok összeállításában sarkalatos pontnak bizonyult a nehézségi fokok meghatározása is. Hiszen online térben vagyunk, ha egy gyerek nem érti, hogy mit hogyan kell csináljon, akkor egyrészt nehezebben vehető észre az értetlensége, másrészt a segítség is más formában tud érkezni, mint ahogyan azt addig megszokták. És éppen ezért…

… kísérleteztünk.

A kísérletezés a tapasztalatszerzés melegágya. Biztonságos közegben kezdtünk a szervező csapattal online felületeket kipróbálni, megtanulni, regisztrálni, előfizetni rá, és elkezdtünk „próbaprogramokat" tartani saját maguknak, saját gyermekeinket állítva frontvonalba, hogy az élménypedagógia körforgását követve a tanulást „ülepítse", és készséggé fejlessze azt. A kísérletezés legfontosabb üzenete, hogy szabad csinálni, át lehet lépni határokat, újra lehet kezdeni, vissza lehet jelezni (sőt, vissza kell jelezni), és nem szégyen kérdezni, nem tudni, tapogatózni sem.

Ez volt a szervezők tanulási folyamata. (A gyerekeink sérülések nélkül élték túl.)

Jelentkezés

A táborba regisztrálás útján lehetett bekerülni. A regisztrációs ívet pedig egyrészt a szülő tölti ki, de egy adott ponton kitétel, hogy a gyerekkel közösen válaszoljanak meg kérdéseket. Ez a legegyszerűbb és igen hatékony eszköze annak, hogy a gyerek már a program előtt elköteleződjön, érezze, hogy itt számít az, hogy milyen ő, mit gondol magáról, illetve hogyan lát bizonyos dolgokat (például milyen az ideális iskolája). A szülő számára pedig a bizalmi kapcsolat kialakítása kezdődik, ugyanis képet kap arról, hogy a Grund hogyan értelmezi a gyerekközpontúságot (teret ad a gyerek önkifejezésére).

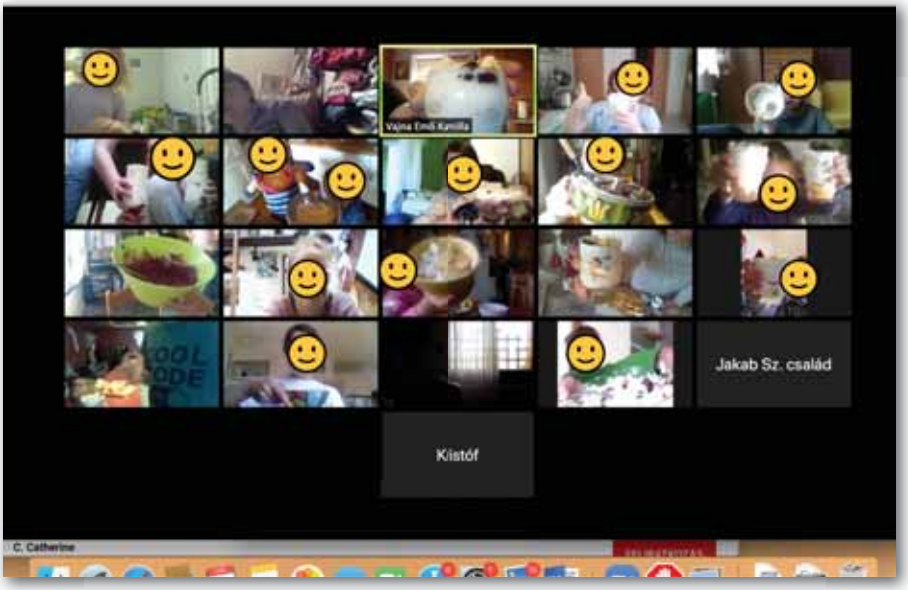

Kincskeresés otthon

Szülőértekezlet

A Grund School hiszi, hogy a pedagógiát nem csak a tanítók/tanárok/oktatók követik el, és nem csak a tanulók/gyerekek/diákok „szenvedik el", az, hogy ki tanul vagy ki

tanít, nem egy vegytiszta képlet, és nem is csak kétszereplős történet. A Grund Schoolnál az az általános nézet, hogy a diákok tanulási folyamata szülők (család) nélkül nem képzelhető el. (Amúgy az online oktatási rendszertelenség szépen aláhúzta ezt.) Az online tábort megelőzően szülői tájékoztatót tartottunk. Amelyik szülő nem tudott „eljönni", telefonon vagy más időpontban tájékoztattuk őket a tábor alapelvéről, menetéről, percre pontos programrácsról, az online felület használatáról, a gyerekek személyi jogainak védelméről, a kelléklista beszerzéséről, eszközök előkészítéséről. Kérdésekre válaszoltunk, zavaros pontokat tisztáztunk.

Következtetés

Az első és legfontosabb, hogy egy jól előkészített, kigondolt és kikísérletezett programon alig bukkan fel olyan meglepetés, amelyet ne lehetne kezelni. Fel fog bukkanni (vagyis lesz meglepetés), de a kellő felkészültség nem engedi, hogy a programot veszélyeztesse, ehelyett a szervezőket tartja „tónusban".

Az online tér jó és izgalmas eszköz tud lenni élménypedagógiai foglalkozások levezetésére. Az élménypedagógiát a legjobb személyesen művelni, de lehet virtuálisan is.

Az egyszerű a legjobb: az online felületek kiválasztásánál az ingyenesség nem szabad szempont legyen, ehelyett a felhasználóbarátság és a gyerekek fejével való gondolkodás a fontosabb. Pl.: Ne azt mondd, hogy „Most a laptopon keress meg egy W-t tartalmazó ikont!" (mi az az ikon?), hanem inkább azt, hogy a chatben most küldtem egy üzenetet, arra kattints rá (ott a megosztott Google dokumentum). A gyerekek így nem kell a produktumaikat küldözgessék egyik emailről a másikra, hanem a szervezők valós időben kapnak meg egy-egy szöveget például az „újságírás" programon.

Akármilyen jó az online, azért az offline az igazi. Valójában egy hibrid állapot elérése lenne a cél, ahol a személyes foglalkozásokban olyan online felületek kapnak tartalommal teli szerepet, mint az email, a különböző vizuális szerkesztőprogramok, a szövegszerkesztés, azaz felületek, melyeket iskolán kívül használtunk eddig, de iskolai életünk szerves részei lehetnek, lehetnének.

(A Grund School online táboráról önkéntesünk, Szabó Ivett írt átfogó beszámolót *Gyere ki a Grundra - virtuálisan is!* címmel a Mentés Másként Pedagógia honlapján. https://bit.ly/GrundOnline)